

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΡΑΛΛΗΛΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

Οι παράλληλες εκδηλώσεις σκοπό έχουν να εμπλουτίσουν το περιεχόμενο της έκθεσης και να προσφέρουν ένα πλαίσιο διαλόγου και ανταλλαγής απόψεων όσον αφορά την ευρύτερη θεματική της έκθεσης, δηλαδή την εξέλιξη της μοντέρνας αρχιτεκτονικής στην Ελλάδα και τη σημερινή μας αντίληψη για το Bauhaus.

Ξενάγηση στην έκθεση από τον επιμελητή

Παρασκευή 11 Οκτωβρίου, 17:00 (ξενάγηση στα ελληνικά)

Σάββατο 12 Οκτωβρίου, 11:00 (ξενάγηση στα αγγλικά) & 16:00 (ξενάγηση στα ελληνικά)

Παρασκευή 18 Οκτωβρίου, 17:00 (ξενάγηση στα ελληνικά)

Σάββατο 19 Οκτωβρίου, 16:00 (ξενάγηση στα ελληνικά)

Κυριακή 20 Οκτωβρίου, 11:00 (ξενάγηση στα γερμανικά)

Παρασκευή 11 Οκτωβρίου 2019, ώρα 20:00

Χώρος: Πολυχώρος Ω2 Ωδείου Αθηνών

Προβολή Ντοκιμαντέρ – Συζήτηση

«Ιωάννης Δεσποτόπουλος: Το μυστικό αξίωμα» (28΄)

Γλώσσα προβολής και εκδήλωσης: ελληνικά

Μετά το τέλος της προβολής θα ακολουθήσει συζήτηση με τους:

- **Μάρω Αδάμη**, Ομότιμη Καθηγήτρια του ΕΜΠ και Ιδρυτικό μέλος των Αρχείων Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής του Μουσείου Μπενάκη
- **Γιώργο Τζιρτζιλάκη**, επιστημονικό υπεύθυνο του ντοκιμαντέρ και Καθηγητή στο τμήμα Αρχιτεκτονικής του Παν/μίου Θεσσαλίας

Λίγα λόγια για το ντοκιμαντέρ «Ιωάννης Δεσποτόπουλος: Το μυστικό αξίωμα»

Από την εκπομπή «Πορτρέτα και διαδρομές Ελλήνων αρχιτεκτόνων», παραγωγής ΕΡΤ

Το ντοκιμαντέρ θέτει ως στόχο την ανάδειξη της πολυδιάστατης φυσιογνωμίας του αρχιτέκτονα που παραμένει εν πολλοίς άγνωστη. Για το έργο του μιλά η ερευνήτρια του αρχείου του, καθηγήτρια Μάρω Καρδαμίτση-Αδάμη. Πτυχές του έργου και των αναζητήσεών του φωτίζονται επίσης μέσω ηχητικών αποσπασμάτων από μια ανέκδοτη συνομιλία που είχε ο αρχιτέκτονας το 1988 με τους Γιώργο Σημαιοφορίδη και Γιώργο Τζιρτζιλάκη. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη μελέτη του για το Πνευματικό Κέντρο Αθηνών, ένα τολμηρό δημόσιο πολεοδομικό πρόγραμμα, και ειδικότερα στο

Ωδείο Αθηνών, το μοναδικό υλοποιημένο –αν και σε ημιτελή μορφή– τμήμα αυτής της μελέτης. Αποσπάσματα από σπουδές διαφορετικών μουσικών οργάνων, εκτελεσμένες από μαθητές του Ωδείου, χρησιμοποιούνται αντιστικτικά ως αφηγηματικός τρόπος ανάγνωσης του «μυστικιστικού ρασιοναλισμού», που χαρακτηρίζει εν γένει το έργο του Ι. Δεσποτόπουλου.

Πηγή προέλευσης αρχαιακού οπτικοακουστικού υλικού: ΑΡΧΕΙΟ Ε.Ρ.Τ. ΑΕΕπιμέλεια Σειράς – Επιστημονικός Σύμβουλος: Γιώργος Τζιρτζιλιάκης

Σενάριο – Σκηνοθεσία: Σπύρος Παπαδόπουλος

Διευθυντής Φωτογραφίας: Παναγιώτης Τσάγκας

Ήχος: Φάνης Καραγιώργος

Μοντάζ: Γιάννης Νταρίδης

Διεύθυνση Παραγωγής: Giuseppe Χατζόπουλος

Επεξεργασία Εικόνας και Ήχου: Cinergon

Παραγωγή: Νίκος Ταμιωλάκης για την ΕΡΤ

(πηγή: www.spirospapadopoulos.net/gr/Despotopoulos)

12 Οκτωβρίου – 7 Νοεμβρίου 2019

Χώρος: Πολυχώρος Ω2 Ωδείου Αθηνών

Virtual Reality εμπειρία:

Επίσκεψη στο όραμα του Ι. Δεσποτόπουλου

Στο πλαίσιο της έκθεσης, οι Sane Industries σε συνεργασία με τους Cadu Architects παρουσιάζουν την εφαρμογή εικονικής πραγματικότητας «Επίσκεψη στο όραμα του Ι. Δεσποτόπουλου». Πώς είναι να μπαίνεις σε μια αίθουσα διδασκαλίας του Ωδείου Αθηνών; Τι βλέπεις και τι ακούς στο διάδρομο και πώς αλλάζουν όλα όταν μπεις στην αίθουσα; Τι θα έβλεπες από το παράθυρο αν είχε ολοκληρωθεί το Πνευματικό Κέντρο; Μέσω της εικονικής διαδραστικής περιήγησης ο επισκέπτης θα ανακαλύψει σημεία ειδικού ενδιαφέροντος, σχεδιαστικές αρχές, κατασκευαστικές λεπτομέρειες και επιρροές του αρχιτέκτονα στο έργο του Ωδείου. Σε αντιπαραβολή με το υλοποιημένο Ωδείο, ο επισκέπτης θα έρθει σε επαφή και με το μη υλοποιημένο Πνευματικό Κέντρο. Ο δημόσιος χώρος, τα κτήρια, η κλίμακα και η σχέση με την πόλη είναι μερικές από τις πτυχές της πρότασης που θα μπορέσει να βιώσει ο επισκέπτης.

Ημέρες και ώρες προβολών (απαραίτητη η δήλωση συμμετοχής):

Σάββατο 12 Οκτωβρίου, 11:00-14:00

Κυριακή 13 Οκτωβρίου, 11:00-14:00

Παρασκευή 18 Οκτωβρίου, 18:00-20:00

Σάββατο 19 Οκτωβρίου, 15:00-18:00

Κυριακή 20 Οκτωβρίου, 11:00-14:00

Τετάρτη 23 Οκτωβρίου, 18:00-20:00

Πέμπτη 7 Νοεμβρίου, 15:00-18:00

Σάββατο 12 Οκτωβρίου 2019, 17:00

Χώρος: Πολυχώρος Ω2 Ωδείου Αθηνών

Προβολή ντοκιμαντέρ – Παρουσιάσεις – Συζήτηση

Η εξέλιξη της μοντέρνας αρχιτεκτονικής στην Ελλάδα: Από το συνέδριο του CIAM του 1933 στην Αθήνα έως την αρχιτεκτονική της δεκαετίας του 1960

Γλώσσα εκδήλωσης: ελληνικά

Η εκδήλωση επιχειρεί να ανιχνεύσει την εξέλιξη της μοντέρνας αρχιτεκτονικής στην Ελλάδα, από τη δεκαετία του '30 και το ορόσημο της πραγματοποίησης του Διεθνούς Συνεδρίου της Μοντέρνας Αρχιτεκτονικής (CIAM) στην Αθήνα το 1933 έως την δεκαετία του 1960, την εποχή της μεταπολεμικής ανοικοδόμησης και της έντονης αστικοποίησης της Αθήνας με την παραγωγή σημαντικών αρχιτεκτονικών έργων ανά τη χώρα, ανάμεσά τους και του Ωδείου Αθηνών.

Η εκδήλωση θα ξεκινήσει με την προβολή του ιστορικού βίντεο της καταγραφής του συνεδρίου, διάρκειας 29', από τον συμμετέχοντα στο CIAM της Αθήνας και πρώην Δάσκαλο στο Bauhaus, Lázló Moholy-Nagy. Στη συνέχεια θα ακολουθήσουν εισηγήσεις για το παραπάνω θέμα από τους:

- **Λίνα Δήμα**, αρχιτέκτονα και διδάκτορα Ιστορίας της Αρχιτεκτονικής (ΕΜΠ)
- **Παναγιώτη Τουρνικιώτη**, Καθηγητή Ιστορίας και Θεωρίας της Αρχιτεκτονικής στο ΕΜΠ
- **Νίκο Βατόπουλο**, συγγραφέα και δημοσιογράφο της εφημερίδας «Καθημερινή»

Θα ακολουθήσει συζήτηση με το κοινό.

Σάββατο 19 Οκτωβρίου 2019, ώρα 18:00

Χώρος: Πολυχώρος Ω2 Ωδείου Αθηνών

Ξεναγηση – Παρουσιάσεις – Συζήτηση

Με έναυσμα το Ωδείο: Η σημασία των έργων μοντέρνας αρχιτεκτονικής για την Αθήνα

Γλώσσα εκδήλωσης: ελληνικά και γερμανικά με ταυτόχρονη μετάφραση στα αγγλικά
Η εκδήλωση επιχειρεί να ανιχνεύσει «με έναυσμα το Ωδείο» τη σημασία της προστασίας κτιρίων της μοντέρνας αρχιτεκτονικής κληρονομιάς του 20ού αιώνα. Η αρχή θα γίνει με μία ξενάγηση στους χώρους του Ωδείου Αθηνών για το κοινό, από τον:

- Τηλέμαχο Ανδριανόπουλο, αρχιτέκτονα και Επίκουρο Καθηγητή ΕΜΠ

Στη συνέχεια θα ακολουθήσουν εισηγήσεις πάνω στο θέμα από τους:

- Simone Bogner, υπεύθυνη του ακαδημαϊκού προγράμματος «Identität und Erbe» (Ταυτότητα και Κληρονομιά), TU-Berlin και Bauhaus-Universität Weimar
- Ανδρέα Γιακουμακάτο, Καθηγητή Αρχιτεκτονικής στο Τμήμα Θεωρίας και Ιστορίας της Τέχνης της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών
- Στυλιανή Λεφάκη, Επίκουρη Καθηγήτρια Τμήματος Αρχιτεκτόνων ΑΠΘ

Πέμπτη 24 Οκτωβρίου 2019, ώρα 20:00

Χώρος: Πολυώρος Ω2 Ωδείου Αθηνών

KITCHEN DEBATES

Κουζίνα και οικιακός χώρος – Αναπαραστάσεις θηλυκότητας στον απόηχο του Bauhaus

Προβολές ταινιών | Ζωντανή Μουσική | Συζήτηση

Παρά την επίσημη πολιτική του Bauhaus περί «απόλυτης ισότητας» (Gropius), θέσεις φοίτησης για τις γυναίκες στη Σχολή προβλέπονταν ως επί το πλείστον σε «γυναικείες» μορφές τέχνης ή επαγγελματικούς κλάδους, π.χ. στην υφαντουργία. Υπήρξαν όμως και γυναίκες που δεν πτοήθηκαν και διακρίθηκαν στο χώρο των εικαστικών τεχνών, της φωτογραφίας, του φιλμ. Στο χώρο της αρχιτεκτονικής και του design διακρίθηκε η Margarete Schütte-Lihotzky (1897–2000), η πρώτη γυναίκα που σπούδασε αρχιτεκτονική στη Βιέννη. Η Margarete Schütte-Lihotzky καθόρισε σημαντικά το κίνημα Neues Bauen (Νέα Αρχιτεκτονική | Νέο Οικοδομείν) της δεκαετίας του 1920, ένα πρόγραμμα οικιστικής ανάπτυξης των πόλεων μέσω μιας μοντέρνας λειτουργικής αρχιτεκτονικής, με σημαντικότερο όλων εκείνο της Φραγκφούρτης, το λεγόμενο «Das neue Frankfurt» (Η νέα Φραγκφούρτη).

Οι σχέσεις αλληλεπίδρασης μεταξύ προγράμματος Das neue Frankfurt και Bauhaus: Η Kunstgewerbeschule (Σχολή Καλλιτεχνικού Επιτηδεύματος) της Φραγκφούρτης απασχολούσε στους κλάδους του design νεαρούς λέκτορες που είχαν σπουδάσει στο Bauhaus – Όταν ο Gropius παραιτήθηκε από τη διεύθυνση της Σχολής του Bauhaus κατασκεύασε στη Φραγκφούρτη έναν οικισμό 200 κατοικιών. - Ο Adolf

Meyer (δάσκαλος στο Bauhaus 1920-1925 και δεξί χέρι του Gropius) είχε επίσης εγκατασταθεί στη Φραγκφούρτη το 1925, όπου του είχε ανατεθεί η θέση του συμβούλου στην πολεοδομική υπηρεσία της πόλης.

Μ' ένα επιτελείο νεαρών αρχιτεκτόνων, πολεοδόμων και σχεδιαστών, αλλά και τη συμμετοχή τοπικών κατασκευαστικών εταιρειών και απασχολώντας ανέργους, το καινοτόμο πρόγραμμα «Das neue Frankfurt» ανταποκρίθηκε με τη βιομηχανοποίηση και την τυποποίηση σε οικιστικές ανάγκες της πόλης, χτίζοντας αρχικά 8000 κοινωνικές κατοικίες, όπου κάθε διαμέρισμα διέθετε μπάνιο, ηλεκτρισμό και με μια ΕΝΤΟΙΧΙΣΜΕΝΗ κουζίνα που πέρασε στην ιστορία ως «Η ΚΟΥΖΙΝΑ ΤΗΣ ΦΡΑΓΚΦΟΥΡΤΗΣ». Την κουζίνα αυτή σχεδίασε η Margarete Schütte-Lihotzky, εκλογικεύοντας τη δουλειά της νοικοκυράς, εξοικονομώντας χώρο και χρόνο, με στόχο την οικονομική και προσωπική ανεξαρτησία της γυναίκας.

Πώς εξελίχθηκε όμως η πρόσληψη αυτού του παραδοσιακά γυναικείου χώρου, η λειτουργικότητα της εντοιχισμένης κουζίνας, από τις ίδιες τις γυναίκες; Και πώς θα ήταν άραγε η καθημερινότητα σ' ένα σπίτι χωρίς κουζίνα;

Οι γυναίκες της βραδιάς αναστοχάζονται και σχολιάζουν με φιλμ, μουσική, λόγο ...

Η ΚΟΥΖΙΝΑ ΤΗΣ ΦΡΑΓΚΦΟΥΡΤΗΣ (1929, 8')
του Paul Wolff, Design: Margarete Schütte-Lihotzky
Βωβή με ζωντανή μουσική
(γερμανικοί και αγγλικοί μεσότιτλοι)

SEMIOTICS OF THE KITCHEN (1975, 7')
της Martha Rosler
(χωρίς διαλόγους, 26 λέξεις στα Αγγλικά)

Το αλφάβητο της κουζίνας. Τα συστατικά της καθημερινότητας της νοικοκυράς. Παρωδία με την ίδια την κινηματογραφίστρια σ' ένα φεμινιστικό show μαγειρικής, ειρωνείας, κριτικής ...

ΤΟ ΝΤΟΥΛΑΠΙ ΚΑΙ ΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙ ΤΗΣ ΚΟΥΖΙΝΑΣ (ή Η κουζίνα Haarer, 1926, 10'),
Διαφήμιση
Μια γυναίκα επιδεικνύει τη λειτουργικότητα ντουλαπιών και αποθηκευτικών χώρων, κατασκευασμένων από την εταιρεία Haarer που είχε συνεργαστεί με το πρόγραμμα της Φραγκφούρτης
Βωβή με ζωντανή μουσική
(γερμανικοί και αγγλικοί μεσότιτλοι)

SAUTE MA VILLE (1968, 12')
της Chantal Akerman
(χωρίς διαλόγους)
Κόπια: Cinemathèque Royale de Belgique

«Γκρίζος ουρανός. Γκρίζα σπίτια. Χρώμα γκρί – όχι λαμπερό ασπρόμαυρο. Η κάμερα κοιτά προς τα πάνω, τις προσόψεις: Μπετόν – Θλίψη στις Βρυξέλλες. Μετά απ' αυτήν την εισαγωγή το φιλμ, το ντεμπούτο της Βελγίδας κινηματογραφίστριας Chantal Akerman, γυρισμένο από την ίδια, εξελίσσεται ραγδαία και με σφοδρότητα: Μια νεαρή, η ίδια η 18χρονη Chantal Akerman, ορμά σαν σίφουνας στις σκάλες. Φτάνει

πάνω. Κλειδώνεται στο μικρό το κουζινάκι της, σφραγίζει με ταινία τις χαραμάδες σε πόρτα και παράθυρα και βράζει μακαρόνια. Τα κουζινικά καταλήγουν στο πάτωμα. Το καθαρίζει φορώντας αδιάβροχο και πλημμυρίζει την κουζίνα νερά. Το γυάλισμα των παπουτσιών είναι διασκέδαση: Όπως και ο Τσάρλι Τσάπλιν βάφει και τις κάλτσες επιμελώς με μαύρη μπογιά. Μετά ακολουθεί ένας μικρός χορός – λαλαλα – la danse! Αστείο και παράξενο το πώς τα πράγματα ξεφεύγουν στη συνέχεια. Η νεαρή γυναίκα σκάει ένα μπαλόνι, καίει ένα γράμμα, ανοίγει τον διακόπτη του γκαζιού και τινάζει εαυτόν, κουζίνα, ρουτίνα της νοικοκυράς κι όλη την πόλη στον αέρα. BANG! Η κουζίνα έχει γίνει ένα έργο δωματίου, όπου συνυπάρχουν χιούμορ και σοβαρότητα, εξέγερση κι απόγνωση, χαρούμενη αναρχία και (αυτό)καταστροφική ενέργεια. Ένα φιλμ ανάμεσα στο slapstick και στο αμόκ.»

Το κείμενο έγραψε η **Birgit Kohler**, Arsenal – Ινστιτούτο Κινηματογράφου και Video Art, Βερολίνο

Τις βωβές ταινίες συνοδεύουν με ζωντανή μουσική η **Θάλεια Ιωαννίδου** και η **Τζελίνα Πάλλα** από τις **MiniMaximum improv**

Συζητούν:

Άλκηστη Ευθυμίου, κοινωνική ανθρωπολόγος

Μάρω Κρούσκα, αρχιτέκτων-μηχανικός

Σοφία Ντώνα, εικαστικός, αρχιτέκτων και συντονίστρια της βραδιάς

Επιμέλεια εκδήλωσης: **Σοφία Ντώνα**

Τρίτη 5 Νοεμβρίου 2019,

Χώρος: Αίθουσα «Άρης Γαρουφαλής», 1ος όροφος Ωδείου Αθηνών

Συναυλία

Συναυλία του Συνόλου Φεστιβάλ Ιονίων: «Μουσική της εποχής του Bauhaus»

Παρόλο που στο ίδιο το Bauhaus η μουσική δεν διδασκόταν παρά περιφερειακά, τόσο το ίδιο το ίδρυμα με τα φεστιβάλ που διοργάνωνε όσο και, ιδίως, οι καθηγητές του εμπλέκονταν σε μία άμεση και ευρεία αλληλεπίδραση με τη σύγχρονη μουσική και τις αναζητήσεις της. Είναι, για παράδειγμα, γνωστή η σχέση και ο θεωρητικός διάλογος του Wassily Kandinsky με τον Arnold Schoenberg την κρίσιμη περίοδο της διαμόρφωσης της αφαίρεσης και της ατονικότητας. Παράλληλα υπάρχει η γόνιμη επίδραση της σκέψης και του έργου του Josef Matthias Hauer, ενός από τους πρώτους θεωρητικούς του δωδεκαφθογγισμού, στη θεωρία των χρωμάτων του Johannes Itten. Οι συνεργασίες του Oskar Schlemmer με τον Paul Hindemith συνέβαλαν στη δημιουργία νέων επιδραστικών μορφών μουσικού θεάτρου ριζοσπαστικοποιώντας την τεχνική και την αισθητική της παράστασης. Στα φεστιβάλ του Bauhaus συμμετείχαν διεθνείς φυσιογνωμίες της μουσικής

πρωτοπορίας και αναδείχθηκαν διαφορετικές πτυχές της δημιουργίας: η ατονικότητα, οι διάφορες σχολές του δωδεκαφθογγισμού, οι διάφοροι νεοκλασικισμοί, ο εξπρεσιονισμός, το dada κ.ά.

Στη συναυλία αυτή παρουσιάζονται έργα συνθετών που συνδέονται με το Bauhaus ή παρουσιάστηκαν στα φεστιβάλ του.

Πέμπτη 7 Νοεμβρίου 2019, ώρα 19:30

Πολυχώρος Ωδείου Αθηνών

Παρουσιάσεις – Συζήτηση – Κλείσιμο έκθεσης

Το Bauhaus σήμερα και αύριο: Καλλιερώντας την άυλη κληρονομιά του μέσα από εκπαιδευτικές δραστηριότητες

Γλώσσα εκδήλωσης: γερμανικά και ελληνικά με ταυτόχρονη μετάφραση

Υπάρχει κάτι καινούριο να πούμε και να δείξουμε για το Bauhaus, πέρα από τα αντικείμενά του; Πώς παρουσιάζεται η άυλη κληρονομιά του σημαντικότερου, ίσως, ακαδημαϊκού φορέα για τις τέχνες του 20ού αιώνα; Με ποιους τρόπους μπορεί να προβληθεί και να μεταδοθεί η αξία του στις νεότερες γενιές; Αυτά είναι μερικά μόνο από τα ερωτήματα που κυριαρχούν στον τρέχοντα διάλογο γύρω από τις εκδηλώσεις της εκατονταετηρίδας του Bauhaus στη Γερμανία. Η, εν εξελίξει ακόμα, μεγάλη έκθεση του Bauhaus Archiv/Museum für Gestaltung, με τίτλο «Original Bauhaus» καθώς και το εκπαιδευτικό πρόγραμμα των «Bauhaus Agents», που λαμβάνει χώρα στις τρεις πόλεις του Bauhaus (Βαϊμάρη, Ντέσσαου, Βερολίνο) επιχειρούν να δώσουν απαντήσεις στα παραπάνω ερωτήματα αλλά και να αναπτύξουν δράσεις και λόγο γύρω από τον σύγχρονο ρόλο των μουσείων στη σημερινή κοινωνία.

Η εκδήλωση, με την οποία «κλείνει» η έκθεση, επιχειρεί να εμβαθύνει με το βλέμμα στο μέλλον στα παραπάνω θέματα και ιδιαίτερα στη σχέση μεταξύ εκπαίδευσης και πολιτισμού.

Θα πραγματοποιηθούν εισηγήσεις από τους:

- Dr. Nina Wiedemeyer, Επιμελήτρια της έκθεσης «Original Bauhaus»
- Dr. Silke Feldhoff, Υπεύθυνη του προγράμματος των «Bauhaus Agents»
- Friederike Holländer, «Bauhaus Agent» στο Βερολίνο
- Γιώργο Χατζηχρίστου, Καθηγητή Τμήματος Αρχιτεκτονικής Πανεπιστημίου Λευκωσίας

Θα ακολουθήσει συζήτηση με το κοινό